

Theoretical and Practical Considerations Regarding the Material Object of the Money Laundering Crime

Radion COJOCARU¹

Daniela ȘOIMU²

Abstract: *The present study analyzes the content of the material object of the money laundering crime. It considers the particularities of its determination in the legal framing process, which is a mandatory prerequisite for applying criminal law in accordance with the principle of legality. Proper knowledge of the material subject matter is also necessary for distinguishing the money laundering offense from similar offenses. Establishing a threshold value of lege ferenda for assets forming the material object of the money laundering offense contravenes standards for preventing and combating money laundering. Implementing these standards is essential for European states' jurisdictions. The research promoted the idea that the material object of the money laundering offense is "property constituting illicit proceeds" and that "documents or legal acts containing information on nature, origin, location, disposition, transfer, or ownership of property or rights to property constituting illicit proceeds" are means of committing the offense.*

Keywords: *money laundering; material object; goods; illicit proceeds*

Introducere

Literatura de specialitate distinge mai multe definiții a obiectului material al infracțiunii, delimitării acestuia sau interpretării. Într-o accepțiune universală, putem afirma că obiectul material al infracțiunii reprezintă elementul fizic asupra

¹ Senior Lecturer, PhD, Cross-Border Faculty, "Dunărea de Jos" University of Galați, Romania, Address: Str. Domnească, no. 47, Galați, Str. Domnească, nr.47, Galați, E-mail: radioncojocaruu@gmail.com

² Expert, Anti-Money Laundering and Counter-Terrorism Financing Department of the National Bank of Moldova, Republic of Moldova, Address: str. Mitropolit Gavriil Bănulescu-Bodoni 26, Chișinău MD-2005, Republic of Moldova, Corresponding author: daniela.soimu@bnm.md.

Copyright: © 2025 by the authors.
Open access publication under the terms and conditions of the
Creative Commons Attribution (CC BY) license
(<https://creativecommons.org/licenses/by/4.0/>)

căruia se comite fapta infracțională, prin intermediul căruia este atentat obiectul juridic protejat.

Cu alte cuvinte, putem defini obiectul material al infracțiunii ca fiind *entitatea materială asupra căreia este orientată în mod direct acțiunea sau inacțiunea criminală, entitate ce condiționează existența valorilor și relațiilor sociale ce formează obiectul protecției juridico-penale* (Cojocaru & Larii, 2022, p. 27).

Obiectul material și obiectul juridic al infracțiunii, deși reprezintă elemente distincte ale infracțiunii, sunt interdependente, întrucât modificările suferite de obiectul material pot afecta sau pune în pericol valorile și relațiile sociale protejate prin obiectul juridic al infracțiunii.

Elementul obligatoriu al structurii infracțiunii, fără de care nu s-ar materializa infracțiunea, îl reprezintă obiectul juridic, pe când obiectul material are un caracter facultativ, fiind specific doar infracțiunilor în care valorile și relațiile sociale protejate se regăsesc într-o formă materială, aspect aplicabil și în cazul infracțiunii de spălarea banilor.

Cel mai răspândit mecanism de identificare a obiectului material este prevederea expresă a acestuia în norma de încriminare a infracțiunii (articolul din partea specială a Codului penal), similar infracțiunii de spălarea banilor - „bunuri”.

Studiul elaborat se bazează pe un ansamblu de metode specifice cercetării juridice. Astfel, **metodologia** care a stat la baza cercetării științifice a reunit *analiza logică*, centrată pe construirea raționamentelor juridice care au fundamentat opiniile, concluziile și interpretările legale privind obiectul material al infracțiunii, *metoda comparativă*, aplicată pentru a examina și sintetiza reglementările relevante, prin evidențierea asemănărilor și diferențelor dintre acestea. În plus, *metoda teoretică* a servit la dezvoltarea și analizarea teoriilor juridice referitoare la obiectul material al infracțiunii de spălare a banilor, precum și la identificarea unor noi direcții de reflecție în acest domeniu.

Actualitatea subiectului rezidă din emergența riscurilor de spălare de bani și dinamicitatea acestei infracțiuni și necesitatea clarificărilor aferent categoriilor de valori materiale asupra cărora atentează comiterea infracțiunii de spălarea banilor, discrepanțele în acest sens în percepția doctrinarilor, inclusiv internaționali și abordarea subiectului în acord cu cele mai înalte standarde.

În prim plan, ne propunem să abordăm câteva opinii doctrinare în ceea ce privește obiectul material al infracțiunii de spălarea banilor.

Rezultate

Potrivit anumitor autori, obiectul material al infracțiunii de spălare a banilor este reprezentat de orice bun care provine, fie direct, fie indirect, din săvârșirea infracțiunii principale. În cazul în care fapta prejudiciabilă este comisă în mod intenționat prin mijloacele alternative specifice infracțiunii de spălare a banilor, bunul concret rezultat din infracțiunea principală, chiar dacă este utilizat pentru a-i ascunde originea, păstrează natura infracțională, iar indiferent de transformările suferite, acesta va continua să fie supus aceluiași reglementări penale.

În același context, bunurile utilizate pentru comiterea infracțiunii principale nu pot fi considerate produs al acesteia și, implicit, nu pot reprezenta obiectul infracțiunii de spălare a banilor, întrucât nu provin din activitatea infracțională, ci au servit la realizarea acesteia. Or, obiectul material al infracțiunii derivate, respectiv spălarea banilor, corespunde celui al infracțiunii principale. Nu putem să considerăm această teorie justă, întrucât obiectul material al infracțiunii predicat poate fi denaturat, modificat (prin convertire - lit. a); deghizarea naturii, originii - lit. b): alin. (1) art. 243 Cod penal), astfel devenind divers de cel al infracțiunii de spălarea banilor.

Potrivit accepțiunii autorului rus V. Aliev, obiectul material este constituit din categoriile de bunuri din sfera dreptului civil, cu excepția celor nepatrimoniale, precum: „bunurile, inclusiv banii și titlurile de valoare, alte forme ale patrimoniului, drepturi patrimoniale, lucrări, servicii, informații și rezultatele activității intelectuale, inclusiv drepturile exclusive asupra acestora” (Aliev, 2001, p. 17). Această opinie corespunde concepției din dreptul civil asupra obiectului, însă nu poate fi acceptată în mod absolut, deoarece nu toate bunurile recunoscute de dreptul civil pot fi considerate obiect material în cadrul dreptului penal.

În privința obiectului material al infracțiunii de spălare a banilor, o primă problemă se referă la utilizarea sintagmei „spălarea banilor” de către legiuitor. Se poate susține că această sintagmă nu reflectă *add litteram* ceea ce ar trebui să reflecte, dar face referire la o serie de activități prevăzute de lege, având în vedere nu doar legalizarea banilor, ci și a altor categorii de bunuri.

Determinarea obiectului material al infracțiunii de spălarea banilor implică, pe de o parte, identificarea naturii acestuia, iar pe de altă parte, stabilirea originii sale ilicite. Pentru ca aceasta să întrunească elementele constitutive a infracțiunii, este necesar să existe certitudinea că venitul vizat provine dintr-o infracțiune anterioară (predicat) (Mutu-Strulea, 2007, p. 98).

Sub acest aspect, în jurisprudența românească, Înalta Curte de Casație și Justiție a subliniat că existența produsului unei infracțiuni este posibilă doar în măsura în care natura acelei infracțiuni permite generarea unui asemenea rezultat. Prin urmare, pentru ca o infracțiune să servească drept temei al infracțiunii de spălare a banilor,

aceasta trebuie să fi generat un bun concret. Astfel, pentru ca acel bun să poată fi transferat, utilizat, dobândit sau deținut, el trebuie să existe în mod efectiv, ca urmare a comiterii unei infracțiuni anterioare. Din acest motiv, este esențial ca infracțiunea principală să fie deja consumată.” (Î.C.C.J, Decizia penală nr.411/A/2017).

În dreptul românesc, categoria bunurilor ce pot constitui obiectul infracțiunii de spălare a banilor este stabilită în funcție de prevederile actului normativ special care definește această noțiune și, totodată, îi delimitează domeniul de aplicare. În această ordine de idei, potrivit art. 2 lit. c) din Legea nr.129/2019, prin *bunuri* înțelegem „activele de orice fel, corporale sau necorporale, mobile ori imobile, tangibile sau intangibile, precum și documentele juridice sau instrumentele sub orice formă, inclusiv electronică sau digitală, care atestă un titlu ori un drept sau interese cu privire la acestea”.

Din această perspectivă, o abordare similară la nivel național, obiectul material al infracțiunii cercetate este determinat de componența normei de incriminare (art. 243 C. penal), conținutul legii speciale în materie - *Legea nr. 308/2018 privind prevenirea și combaterea spălării banilor și finanțării terorismului (în continuare – Legea nr. 308/2017)*, inclusiv reglementările și standardele internaționale la care Republica Moldova s-a aliniat.

În acest sens, potrivit art. 3 din Legea nr. 308/2017, *bunuri* reprezintă mijloacele financiare, active virtuale, fonduri, venituri, orice categorie de valori (active) corporale sau incorporale, mobile sau imobile, tangibile sau intangibile, precum și acte sau alte instrumente juridice în orice formă, inclusiv în formă electronică ori digitală, care atestă un titlu ori un drept, inclusiv orice cotă (interes) cu privire la aceste valori (active). Reglementare similară privind definiția termenului de bunuri și categoriile care le implică sunt reglementate la art. 132¹ Cod penal¹.

Așa cum reiese din dispozițiile menționate anterior, atât legislația națională, cât și cea românească recunosc faptul că bunurile necorporale pot constitui obiectul infracțiunii de spălare a banilor. Un exemplu relevant în acest sens îl reprezintă titlurile de valoare – documente care încorporează drepturi patrimoniale, iar deținerea legitimă a acestora conferă titularului și exercitarea dreptului respectiv. Totodată, conceptul de act sau document juridic este luat în considerare atât sub forma sa de manifestare juridică de voință (*negotium iuris*), cât și ca mijloc de probă (*instrumentum probationis*) (Bogdan, 2010, pp. 177-179).

¹ Prin *bunuri*, în sensul art. 106, 106¹, 243 și 279, se înțeleg mijloace financiare, orice categorie de valori (active) corporale sau incorporale, mobile sau imobile, tangibile sau intangibile, precum și acte sau alte instrumente juridice sub orice formă, inclusiv în format electronic ori digital, care atestă un titlu ori un drept, inclusiv orice cotă (interes) cu privire la aceste valori (active).

Observăm că, atât legiuitorul moldovean, cât și cel român nu face distincție dacă aceste bunuri se pot sau nu afla în circuitul civil. În asemenea împrejurări, se considera că, obiect material al infracțiunii de spălare de bani îl poate constitui, inclusiv bunurile care nu se află în circuitul civil, ca bunuri care se află în proprietatea publică, bunurile inalienabile (monumente istorice, opere de artă de importanță națională etc.), ipoteză care trebuie tratată ca atare.

În ceea ce privește originea bunurilor, normele legale stabilesc că aceste bunuri să provină din săvârșirea infracțiunilor, fără a restrânge această rigoare la o anumită categorie de infracțiuni. În acest context, la art. 3 din Legea nr. 308/2017, *bunurile ilicite* reprezintă „bunuri destinate, folosite sau rezultate, direct sau indirect, din săvârșirea unei infracțiuni, orice beneficiu obținut din aceste bunuri, precum și bunuri convertite sau transformate, parțial sau integral, din bunuri destinate, folosite sau rezultate din săvârșirea unei infracțiuni și beneficiul obținut din aceste bunuri”.

Sub acest aspect, infracțiunea reglementată la alin. (1) art. 243 C. penal are ca premisă existența unei fapte penale anterioare (infracțiuni principale), care generează bunurile supuse procesului de „spălare”. Faptul că această infracțiune presupune comiterea prealabilă a unei alte infracțiuni, din care derivă bunurile respective, îi conferă caracterul de infracțiune corelativă. Din această perspectivă, infracțiunea de spălarea banilor se aseamănă cu infracțiunile specificate la art. 199 C. penal *Dobândirea sau comercializarea bunurilor despre care se știe că au fost obținute pe cale criminală*, deși ambele sunt infracțiuni autonome.

După M. M. Lapunin, infracțiunea secundară este o faptă comisă cu intenție, reglementată în partea specială a Codului penal, care are caracter autonom, nu reprezintă o formă de participare la o altă infracțiune și a cărei pericolozitate socială și sancționare penală depind de existența unei infracțiuni anterioare, comisă de aceeași persoană sau de o altă persoană (Lapunin, 2006, p. 8). La caz, merită evidențiate concluziile instanței într-un caz relevant, potrivit căreia s-a reținut că infracțiunea de spălare a banilor este una subsecventă, întrucât caracterul ei prejudiciabil rezultă din infracțiunea principală, care constituie situația premisă. Drept rezultat, se relevă faptul că pentru existența infracțiunii subsecvente, este necesar ca situația premisă (infracțiunea predicat) să fie dovedită, respectiv acea faptă din care provin bunurile, deținute în mod ilicit, cărora li se încearcă oferirea unei aparențe de legalitate, aspecte care nu au fost demonstrate în cauza analizată (Stati, 2017).

Subsidiar acestor particularități comune, infracțiunile vizate presupun și anumite diferențe, în special cu referire la determinarea obiectului material. Noțiunea de *bunuri* este folosită pentru a desemna obiectul material atât al faptelor prejudiciabile reglementate de art. 199 C. penal, cât și al infracțiunii de spălare a banilor. În acest

context, este relevantă observația formulată de V. Podgrușa, potrivit căreia semnificația acestui termen trebuie determinată în funcție de circumstanțele fiecărui caz în parte, având în vedere scopul specific al normei legale în care apare (Podgrușa, 2012).

Înțelesul extins al noțiunii „bunuri” (astfel cum este definit la art. 132¹ C. penal și art. 3 din Legea nr. 308/2017) este valabil în contextul infracțiunii spălarea banilor, însă nu poate fi aplicată în cadrul infracțiunii prevăzute la art. 199 C. penal. Aceasta deoarece nu pot constitui obiect material al infracțiunii reglementate la art. 199 C. penal: valorile (activele) intangibile, incorporeale sau imobile; documentele sau alte instrumente juridice, sub orice formă, inclusiv digitală, care atestă un titlu sau un drept, precum și orice cotă de participare la aceste valori (active). Obiectul material al infracțiunii prevăzute la art. 199 C. penal este reprezentat exclusiv de bunuri cu existență fizică, care au o valoare materială și un cost determinat, fiind bunuri mobile, străine făptuitorului, și care au fost obținute în urma săvârșirii infracțiunilor.

Complementar, distingem și altă diferențiere referitoare la obiectul material al infracțiunilor specificate la art. 199 și 243 din C. penal. În acest context, O. O. Dudorov opinează aferent ideii că bunurile a căror circulație este interzisă sau sever restricționată prin legea în vigoare nu pot constitui obiectul material al infracțiunii de spălare a banilor (Dudorov, 2003, p. 513).

În mod similar, S. V. Kuprienko afirmă că norma referitoare la spălarea banilor poate fi aplicată exclusiv în cazul tranzacțiilor cu bunuri provenite din săvârșirea de infracțiuni, în măsura în care acestea respectă prevederile legislației civile. În lipsa acestei condiții, fapta urmează a fi încadrată drept dobândirea sau comercializarea unor bunuri despre care se cunoaște că au fost obținute pe cale criminală.

M. Mutu-Strulea susține, la rândul său, că obiectul material al infracțiunilor reglementate la art. 199 C. penal cuprinde atât bunurile care fac parte din circuitul civil, cât și pe cele excluse din acesta. În schimb, în cazul infracțiunii de spălare a banilor, obiectul material este reprezentat exclusiv de bunurile care se află în circuitul civil, deoarece doar acestea pot fi supuse unui proces de legalizare. Prin urmare, doar bunurile aflate în circuitul civil pot constitui obiectul material al infracțiunii de spălare a banilor, întrucât introducerea în circuitul legal a bunurilor scoase din circuit ar fi imposibilă. În caz contrar, ar fi imposibilă introducerea acestora în circuitul legal. În opoziție, în ceea ce privește infracțiunile prevăzute de art. 199 C. penal, aspectul referitor la apartenența bunurilor la circuitul civil nu are relevanță juridică.

În altă ordine de idei, entitățile, care pot constitui obiectul material al unei infracțiuni, pot prezenta anumite particularități speciale. Se pot menționa, în acest sens, substanțele precum drogurile, precursorii, etnobotanicele, analogii acestora, precum și armele, munițiile, substanțele explozive, materialele radioactive etc.

Astfel de bunuri nu pot constitui obiectul material al infracțiunilor prevăzute la art. 199 C. penal. În cazul în care acestea sunt dobândite sau comercializate ilegal, faptele vor fi încadrate în dispozițiile art. 185¹, 185², 199⁴, 208¹, 214¹, 216, 217, 217¹ -217³, 236, 237, 250, 250¹, 260, 260², 260⁴, 279¹, art. 290-292, 301¹, 359, 361, 381 sau alte norme din C. penal. De altfel, ilegalitatea dobândirii sau comercializării acestor entități poate implica, printre altele, faptul că ele au fost anterior obținute prin săvârșirea de infracțiuni predicat. Din acest motiv, aplicarea uneia dintre normele speciale menționate anterior înlătură incidența art. 199 Cod penal, și nu se va reprezenta un concurs de infracțiuni.

Privind în retrospectivă, în situația infracțiunii de spălare a banilor, nu are importanță dacă bunurile ce constituie obiectul material prezintă sau nu anumite caracteristici speciale. Indiferent de existența acestor particularități, dispozițiile art. 243 din Codul penal rămân aplicabile.

Având în vedere cele relatate, putem afirma că obiectul material al infracțiunii poate evolua și în prim plan este reprezentat de *bunurile care constituie venituri ilicite*. Legislația în materie anterioară (Legea nr. 190/2007 cu privire la prevenirea și combaterea spălării banilor și finanțării terorismului abrogată prin Legea nr. 308/2017) definea expres noțiunea veniturilor ilicite la art.3 din legea veche. Totuși, în redacție nouă aferent termenului „bunuri ilicite” observăm că legiuitorul nu a intervenit cu careva modificări. În acest sens, prin bunurile/veniturile ilicite se înțelege: 1) bunuri destinate, folosite sau rezultate, direct sau indirect, din săvârșirea unei infracțiuni; 2) orice beneficiu obținut din aceste bunuri; 3) bunuri convertite sau transformate, parțial sau integral, din bunuri destinate, folosite sau rezultate din săvârșirea unei infracțiuni și beneficiul obținut din aceste bunuri.

O remarcă importantă se referă la faptul că, bunurile/veniturile ilicite trebuie să provină din săvârșirea infracțiunilor, să fie produs al infracțiunilor respective, și nu instrument care au servit la comiterea acesteia. Astfel, rezultă că *nu* pot constitui obiect material al infracțiunii de spălarea banilor bunurile obținute în urma săvârșirii contravențiilor, altor delictes fiscale, bancare, civile sau fapte de altă natură, care nu au un caracter penal.

Sub aspectual cercetat, prezintă interes problema delimitării infracțiunii de finanțare a terorismului (art. 279 C. penal) și infracțiunii de spălarea banilor sub aspectul obiectului material al acestora. Or, obiect material al infracțiunii de finanțarea terorismului îl reprezintă bunurile de orice natură dobândite prin orice mijloc.

Potrivit opiniei exprimate de O. D. Komarov și D. S. Kosinova, atunci când sursele de finanțare a terorismului provin din activități infracționale, poate exista un concurs ideal între infracțiunea de spălare a banilor și cea de finanțare a terorismului (Komarov & Kosimova, 2015, p. 378). Totuși, se exclude posibilitatea ca o singură acțiune sau inacțiune să întrunească simultan elementele constitutive ale ambelor

infracțiuni reglementate de art. 243 și art. 279 din Codul penal. Această imposibilitate rezultă din diferența de destinație a bunurilor care constituie obiectul material al celor două infracțiuni cercetate. Astfel, în cazul fenomenului spălării banilor, bunurile provenite din fapte ilicite trebuie integrate în circuitul legal, urmărindu-se cel din urmă scop. În schimb, în situația finanțării terorismului, bunurile sau serviciile implicate nu sunt destinate legalizării, ci utilizării în: a) organizarea, pregătirea sau comiterea unei infracțiuni cu caracter terorist; b) orice scop urmărit de un grup sau organizație criminală ori de o persoană individuală care săvârșește, încearcă să săvârșască, organizează, coordonează, instigă sau participă ca complice la comiterea unei astfel de infracțiuni.

Avem convingerea că un concurs al infracțiunilor analizate nu este posibil, din următoarele motive: 1) atunci când bunurile au o proveniență licită, ele pot constitui obiectul material al infracțiunii prevăzute la art. 279 C. penal. Într-o asemenea situație, nu se poate vorbi despre comiterea ulterioară a infracțiunii de spălare a banilor, întrucât bunurile cu origine licită nu pot fi obiect material al acestei infracțiuni; 2) în cazul în care bunurile provin din activități infracționale, ele pot constitui obiectul material al infracțiunii de finanțare a terorismului. Însă, aceste bunuri sunt destinate exclusiv scopurilor indicate de art. 279, ceea ce face imposibilă săvârșirea ulterioară a infracțiunii de spălare a banilor și în acest caz (Stati, 2020).

Într-un alt context, R. Durrieu arată că, în cazul finanțării terorismului, se poate apela la practica de „murdărire” a banilor. Această strategie este utilizată atunci când sunt acumulate bunuri de proveniență legală în volume considerabile, iar deținerea acestora fără o justificare convingătoare ar putea trezi suspiciuni din partea autorităților de control. (R. Durrieu). Desigur, un astfel de procedeu nu poate fi conceput în cazul spălării banilor, fiind în contradicție totală cu intențiile făptuitorului.

În aceeași direcție, apreciem ca fiind importantă analiza infracțiunii prevăzută la art. 330² *Îmbogățirea ilicită* din C. penal, care dispune de elemente juridice comune cu infracțiune spălarea banilor, inclusiv din perspectiva obiectului material, în special că acesta este reprezentat de termenul „bunuri”.

De altfel, nu toate bunurile pot alcătui obiectul material al infracțiunilor specificate la art. 330² C. penal. Aceste bunuri trebuie să îndeplinească cumulativ două condiții:

a) valoarea lor să depășească substanțial mijloacele dobândite;

Prin această condiție se înțelege că, în momentul comiterii infracțiunilor prevăzute de această normă, făptuitorul trebuie să dețină anumite bunuri ilicite, a căror valoare reprezintă diferența dintre totalul bunurilor pe care le posedă și valoarea mijloacelor pe care le-a dobândit în mod legal. Astfel, prevederea de la art. 330² C. penal vizează exclusiv creșterea activului patrimonial al făptuitorului, fără a lua în considerare

reducerea pasivului acestuia, respectiv stingerea eventualelor creanțe pe care le posedă.

b) în baza probelor, să fie constatat că ele nu aveau cum să fie obținute licit.

Similar infracțiunii spălarea banilor, cele specificate la art. 330² C. penal, presupun preexistența săvârșirii altei fapte (infracțiune principală /predicat /premisă). Această faptă reprezintă sursa bunurilor ce urmează a fi „spălate” or, respectiv, dobândite în procesul de săvârșire a infracțiunilor prevăzute la art. 243 sau 330² din C. penal. Condiționarea prezenței infracțiunilor cercetate (spălarea de bani și îmbogățirea ilicită), de săvârșirea a unei alte fapte anterioare, din care provin bunurile respective, le definește pe acestea ca fiind infracțiuni corelative în legătură cu fapta preexistentă.

Este de remarcat că absența oricăreia din cele două condiții ce caracterizează obiect material al infracțiunii de îmbogățire ilicită, conduce la inexistența elementelor constitutive ale infracțiunii prevăzute de această normă. De asemenea, aceste variante-tip de infracțiuni nu au victimă. Totodată, în înțelegerea noastră conchidem că în cazul infracțiunii de îmbogățire ilicită proveniența bunurilor „care nu aveau cum să fie obținute licit” poate deriva și din alte categorii de delict, de exemplu în urma comiterii contravențiilor, întrucât legiuitorul nu a încriminat expres în dispoziția normei așa cum a făcut-o în cazul infracțiunii de spălarea banilor.

Revenind la chestiunea abordată cu referire la elementele care alcătuiesc obiectul material al infracțiunii de spălare de bani, unii doctrinari consideră că acesta este reprezentat inclusiv de *documentele sau actele juridice care conțin informații privind natura, originea, amplasarea, dispunerea, transmiterea, deplasarea proprietății reale a bunurilor sau a drepturilor aferente care constituie venituri ilicite* (Brînză & Stati, 2015). Se stabilește că aceste documente sau acte juridice în format electronic sau digital pot consta în orice tip de convenție, contract, certificat, scrisoare de afaceri sau personală, sau orice alt material care atestă un titlu sau un drept, inclusiv orice cotă (interes) referitoare la valori (active). Observăm că, în unele situații, inclusiv curente, practica judiciară națională, păstrează în textul actelor judecătorești care vizează examinarea unei cauze penale aferent spălării banilor, în partea de fundamentare (expozitul) aceste considerente cu privire la definiția obiectului material (Gherța, 2023).

Cu toate acestea, nu împărtășim acest punct de vedere potrivit căruia documentele sau actele juridice constituie obiect material al infracțiunii de spălare a banilor, în susținerea raționamentului că, acestea constituie mijlocul prin care s-a săvârșit efectiv infracțiunea. În calitate de mijloace de comitere a infracțiunii de spălarea banilor sunt documentele sau actele juridice folosite pentru a ascunde sau a legitima originea acestor bunuri, adică instrumentele prin care se „curăță” banii, prin modificarea informațiilor despre natura, originea, amplasarea, dispunerea sau

transmiterea bunurilor. Aceste documente sunt esențiale pentru realizarea efectivă a infracțiunii, fiind mijloace prin care se maschează proveniența ilicită.

În jurisprudența autohtonă, putem reține asemenea exemple, cum ar fi: „*Obiectul material al infracțiunii îl reprezintă bunurile care constituie venituri ilicite, care se pot materializa și prin bani, în speță - suma de 1 300 000 lei. În acest sens, instanța de judecată reține că acești bani au fost obținuți prin escrocherie de la SA „Banca de Economii” de către factori de decizie și beneficiarii efectivi ai companiei „TC - Design Plus” S.R.L. și constituie o parte din banii sustrași, în sumă totală de 4 400 000 lei. Circumstanțele date se probează prin procesul-verbal de cercetare a documentelor din 22.06.2021 și documentele ce se conțin pe un suport optic, ce țin de eliberarea creditului către SRL „TC-Design Plus” prin contractul de credit nr. 06-06/1/82 din 16.12.2011 de la S.A. „Banca de Economii”. (V.3, f.d.36-46)*” (Dosarul nr. 1-1988/2024 1-23167529-12-1-23112023 din 29.11.2024).

În final, putem afirma că **obiectul material al infracțiunii de spălarea banilor** este reprezentat de: *bunurile care constituie venituri ilicite*, iar documentele sau actele juridice care conțin informații privind natura, originea, amplasarea, dispunerea, transmiterea, deplasarea proprietății reale a bunurilor sau a drepturilor aferente care constituie venituri ilicite, reprezintă mijloace de comitere a infracțiunii.

Un alt aspect important de elucidat este ilustrat de semnul cantitativ al bunurilor în calitate de obiect material al infracțiunii de spălarea banilor, adică legiuitorul nu a instituit un prag valoric la incriminarea și sancționarea faptei de spălarea banilor.

În majoritatea statelor, reglementarea infracțiunii de spălarea banilor nu definește o sumă minimă specifică pentru ca infracțiunea să fie considerată consumată. Totuși, există unele state sau jurisdicții care stabilesc praguri financiare pentru a semnală activități suspecte sau pentru a obliga raportarea anumitor tranzacții care ar putea fi legate de spălarea banilor. Aceste praguri sunt, în general, mai degrabă orientate către obligațiile de raportare ale instituțiilor financiare (entități raportoare în legislația națională), de exemplu în cadrul european aceste tranzacții limitative supuse obligativității de a fi raportate sunt cele ce depășesc 10 000 euro; conform standardelor internaționale în domeniu (FATF) 15 000 dolari sau euro; în legislația națională „în valoare de peste 200000 de lei, dacă tranzacția se efectuează prin una sau mai multe operațiuni care au legătură între ele”.

Totuși, consemnăm că, în cazul infracțiunii examinate, este esențial ca bunurilor care constituie venituri ilicite, să nu depășească 40 de salarii medii lunare pe economie prognozate, stabilite prin hotărârea de Guvern în vigoare la momentul săvârșirii faptei, întrucât răspunderea penală va fi aplicată în conformitate cu art. 243 alin. (3) lit. b) C. penal.

Susținem părerea că, instituirea unui prag valoric a elementului material pentru incriminarea infracțiunii de spălarea banilor ar contravine cu normele și standardele

internaționale în domeniul prevenirii și combaterii spălării banilor, a căror implementare este esențială pentru orice jurisdicție întrucât contribuie la stabilitatea economiei globale, la integrarea economică internațională și la dezvoltarea unui mediu financiar sigur și transparent. În cele din urmă, nu putem ignora valorile și relațiile sociale care sunt afectate la săvârșirea infracțiunii de spălarea banilor, adică cele care periclitează integritatea sistemului financiar și activitatea normală a economiei statului în general. Astfel că la comiterea altor categorii de delict, a căror gravitate este mai mică (contravenții) a căror prejudicii sunt mai mici și ușor de reparat, nu pot impacta valorile și relațiile sociale periclitare de comiterea infracțiunii de spălare a banilor.

Concluzii

Identificarea corectă a obiectului material și distingerea acestuia de alte semne și elemente ale componenței de infracțiune are o însemnătate deosebită pentru studiul exegetic și practic al infracțiunii. Obiectul material al infracțiunii devine semn obligatoriu și necesită a fi abordat doar în cazurile unei infracțiuni cu componență formală, cum este și infracțiunea de spălarea banilor.

În concluzie, obiectul material al infracțiunii spălarea banilor este reprezentat de *bunurile care constituie venituri ilicite* trebuie să îndeplinească cumulativ anumite particularități:

- 1) categoriile de bunuri prevăzute expres de legea specială sau art. 132¹ din legea penală;
- 2) proveniența bunurilor din activități ilegale și anume infracțiuni (generatoare de profit);
- 3) acestea să constituie venituri ilicite;
- 4) legiuitorul nu a instituit valoarea bunurilor spălate pentru incriminarea infracțiunii de spălarea banilor.

Aceste caracteristici esențiale, delimitează obiectul material al infracțiunii de spălarea banilor de alte infracțiuni cu componente asemănătoare sau elemente comune (*Îmbogățirea ilicită, Finanțarea terorismului, Dobândirea sau comercializarea bunurilor despre care se știe că au fost obținute pe cale criminală*).

Rolul documentelor sau actelor juridice prin care se disimulează sau ascunde originea, natura, amplasarea, transmiterea sau dreptul de proprietate asupra bunurilor ilicite este unul instrumental, deoarece ele nu servesc ca scop, dar ca mijloc prin care făptuitorul maschează proveniența ilicită a bunurilor. Prin urmare acestea

reprezintă mijloace de comitere a infracțiunii de spălare a banilor, nu și obiect material al infracțiunii cercetate.

Bibliografie

Legea nr. 308/2018 privind prevenirea și combaterea spălării banilor și finanțării terorismului, publicat în M.O. nr. 58-66 art. 133, disponibil LP308/2017/ Law no. 308/2018 on the prevention and combating of money laundering and terrorist financing, published in the Official Monitor no. 58-66 art. 133, available LP308/2017.

Bogdan, C. (2010). *Spălarea banilor. Aspecte teoretice și de practică judiciară/ Money laundering. Theoretical and judicial practice aspects*. Bucharest: Universul Juridic.

Codul penal al Republicii Moldova, nr. 985 din 18.04.2002, publicat în M.O. nr. 72-74 art. 195, disponibil CP985/2002/Criminal Code of the Republic of Moldova, no. 985 of 18.04.2002, published in M.O. no. 72-74 art. 195, available CP985/2002.

Durrieu R. *Redefining Money Laundering and Financing of Terrorism*, available at https://brill.com/display/book/9789004207158/B9789004207158_001.xml

Mutu-Strulea, M. (2007). *Controversele spălării banilor în legea penală națională*, Revista de Științe penale, Anul III, 2007, Institutul de Reforme penale, Chișinău.

Strulea, M. (2006). *Analiza juridico-penală a spălării banilor/ Legal-criminal analysis of money laundering*. Chișinău: CEP USM.

Cojocar, R. I. Larii, (2022). Reguli și procedee de determinare a obiectului material la încadrarea juridică a infracțiunilor/ Rules and procedures for determining the material object in the legal classification of crimes. *Anale științifice ale Academiei „Ștefan cel Mare” a MAI al RM/ Scientific Annals of the "Ștefan cel Mare" Academy of the Ministry of Interior of the Republic of Moldova*.

Brînză, S. & Stati, V. (2015). *Tratat de drept penal. Partea specială/ Criminal Law Treaty. Special Part*, Vol II, Chișinău.

Stati, V. (2020). *Spălarea banilor (art. 243 din Codul penal) și finanțarea terorismului (art. 279 din Codul penal): deosebiriile dintre componentele de infracțiuni/ Money laundering (art. 243 of the Criminal Code) and terrorist financing (art. 279 of the Criminal Code): the differences between the components of the crimes*. Chisinau.

Stati, V. (2017). Raportul dintre infracțiunile, prevăzute la art. 199 din codul penal, și infracțiunile specificate la art. 243 din codul penal/ The relationship between the crimes provided for in art. 199 of the Criminal Code and the crimes specified in art. 243 of the Criminal Code. *Conferința științifică internațională „Perspectivele și Problemele Integrării în Spațiul European al Cercetării și Educației/ International Scientific Conference "Prospects and Problems of Integration into the European Research and Education Area"*. Universitatea de Stat „B.P. Hasdeu” din Cahul, 7 iunie 2017, Volumul I, pag. 98 reiterat Dosarul nr. 1-298/2013 din 27.12.2013, Sentința Judecătorei sectorului Buiucani, mun. Chișinău.

Î.C.C.J, Secția Penală, *Decizia penală nr. 411/A/2017* pronunțată în 28.11.2017, disponibil Detalii jurisprudență - Înalta Curte de Casație și Justiție a României/ Î.C.C.J, Criminal Section, Criminal Decision no. 411/A/2017 pronounced on 28.11.2017, available Case law details - High Court of Cassation and Justice of Romania

Sentința în numele Legii, Dosarul nr. 1-22081527-12-1-09062022 (1-1466/2022) GHERȚA Cătălin Vasile din 26.01.2023, p. 20/Sentence in the name of the Law, File no. 1-22081527-12-1-09062022 (1-1466/2022) GHERȚA Cătălin Vasile of 26.01.2023, p. 20, available DB76DF7C-3801-4DB7-9419-9E0EA5C10022.

Sentință în numele Legii, Dosarul nr. 1-1988/2024 1-23167529-12-1-23112023 din 29.11.2024, mun. Chișinău/Sentence in the name of the Law, File no. 1-1988/2024 1-23167529-12-1-23112023 of 29.11.2024, Chisinau municipality, available: E9F10ECD-208C-4D5C-8E10-44262388B2C3.

Алиев, В. М./ Aliyev V. M. (2001). *Легализация (отмывание) доходов, полученных незаконным путем: уголовно-правовое и криминологическое исследование/ Legalization (laundering) of proceeds from crime: criminal-legal and criminological research*. Ин-т совр. Права. М. Исп.

Дудоров, О.О./Dudorov, O.O. (2003). *Злочини у сфері господарської діяльності: кримінально-правова характеристика/ Evils in the sphere of government activity: criminal and legal characteristics*. Київ: Юридична практика. Kiev: Legal practice.

Комаров О. Д., Косінова Д. С./ Komarov O. D., Kosinova D. S. (2015). *Об'єктивна сторона фінансування тероризму/ The objective side of financing terrorism*. Вісник Асоціації кримінального права України/Newsletter of the Association of Criminal Law of Ukraine.

Купрієнко С. В./ Kuprienko S. V, *Проблеми кримінально-правової кваліфікації легалізації (відмивання) доходів, одержаних злочинним шляхом/ Problems of criminal and legal qualification of legalization (diversion) of income gained by malicious behavior*, available at irbis-nbuv.gov.ua/cgi-bin/irbis_nbuv/cgiirbis_64.exe?I21DBN=LINK&P21DBN=UJRN&Z21ID=&S21REF=10&S21CNR=1000&S21FMT=asp_brief&C21COM=S&2_S21P03=VTYP=&2_S21STR=ASP&S21STN=1310001 ;

Лапунин М. М./ Lapunin, M. M. (2006). *Вторичная преступная деятельность и ее криминализация: Автореферат диссертации на соискание ученой степени кандидата юридических наук/ Secondary Criminal Activity and Its Criminalization: Abstract of a Dissertation for the Degree of Candidate of Legal Sciences*. Саратов.